

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
 Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα 10 / 7 / 2017
 Αριθμ. Πρωτ.: 437

Προς:
 Βουλή των Ελλήνων
 Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
 ✓ Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Πρόγραμμα καταπολέμησης του εντόμου *Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu (σφήκα καστανιάς)»

ΣΧΕΤ: ✓ 1. Η Ερώτηση 6163/7-6-2017
 2. Η Ερώτηση 6333/13-6-2017

Απαντώντας στις παραπάνω Ερωτήσεις που κατέθεσαν οι Βουλευτές **κ.κ. Ι. Λαγός** και **Η. Παναγιώταρος**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Ο εχθρός της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumatsu) καταγράφηκε για πρώτη φορά στη χώρα μας το έτος 2014 σε περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Πιερίας, κατά τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων επισκοπήσεων σε εφαρμογή της αριθ. 2006/464/ΕΚ Απόφασης της Επιτροπής. Με την αριθμ. 2014/690/ΕΕ Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής ο εν λόγω οργανισμός δεν είναι επιβλαβής οργανισμός καραντίνας και πλέον δεν λαμβάνονται επίσημα φυτοϋγειονομικά μέτρα εξάλειψής του.

Η παρουσία του εντόμου έχει διαπιστωθεί πέρα από την Π.Ε. Πιερίας το έτος 2014 και στην Π.Ε. Θεσσαλονίκης-περιοχή Τοπικής Κοινότητας (Τ.Κ.) Αυγής (Απρίλιος 2016), στην Π.Ε. Πιερίας-περιοχή Σκοτίνας (Απρίλιος 2016), στην Π.Ε. Χαλκιδικής-περιοχή Νεοχωρίου (Μάιος 2016), στην Π.Ε. Δράμας-περιοχή Α. Τρύφωνα (Ιούνιος 2016), στην Π.Ε. Ευρυτανίας-περιοχή Κρίκελου (Ιούνιος 2016) και στην Π.Ε. Φθιώτιδας-περιοχή Τ.Κ. Αργυρίου (Ιούνιος 2016).

Κύριος τρόπος εξάπλωσης του εντόμου σε μεγάλες αποστάσεις είναι μέσω του πολλαπλασιαστικού υλικού (νεαρά δενδρύλλια) και σε μικρές αποστάσεις με ενεργή πτήση των ενηλίκων.

Λόγω της βιολογίας του εντόμου με τη δημιουργία κηκίδων σε νεαρούς βλαστούς και φύλλα, παρατηρούνται στον ξενιστή (καστανιά) σταδιακή μείωση της ευρωστίας και ανάπτυξης των δέντρων, μείωση της ανθοφορίας, μείωση της φυλλικής επιφάνειας και συνεπώς της φωτοσυνθετικής λειτουργίας, καθώς και επιδραση από ουσίες που παράγονται από τις προνύμφες του εντόμου στον μεταβολισμό των φυτών, με άμεση συνέπεια των παραπάνω τη μείωση της παραγωγής. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στην περιοχή του Piedmonte της Ιταλίας, μόλις δύο χρόνια μετά τον πρώτο εντοπισμό του εντόμου, η απώλεια της παραγωγής εκτιμάται από 65 έως 80%.

Η αντιμετώπιση του εντόμου με καλλιεργητικά μέτρα, όπως η αφαίρεση και η καταστροφή των κηκίδων, έχει ως στόχο τη μείωση του αρχικού πληθυσμού του εντόμου. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να εφαρμοστούν μόνο σε δέντρα νεαρής ηλικίας, καθώς είναι πρακτικά αδύνατο να εφαρμοστούν σε μεγάλα δένδρα καστανιάς.

Η καταπολέμηση του εντόμου με χρήση εντομοκτόνων λόγω της βιολογίας του εντόμου, όπου προστατεύεται εντός των κηκίδων για μεγάλο μέρος του βιολογικού του κύκλου, μπορεί να γίνει μόνο για τη μείωση του πληθυσμού των ενηλίκων ατόμων και με την εμφάνιση αυτών. Αυτό προϋποθέτει τον ακριβή προσδιορισμό του χρόνου εμφάνισης των ενηλίκων και την ολοκληρωτική κάλυψη της κόμης των δέντρων με το εντομοκτόνο. Η εφαρμογή των ψεκασμών πέραν του ακριβούς προσδιορισμού του χρόνου εφαρμογής και της αδυναμίας κάλυψης των μεγάλων δένδρων, παρουσιάζει δυσκολίες όσον αφορά στη χρονική σύμπτωση των ψεκασμών με την άνθηση και την επίδρασή τους σε μέλισσες και επικονιαστές, καθώς και σε άλλους ωφέλιμους οργανισμούς. Σημειώνεται ότι στη χώρα μας δεν υπάρχουν εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα για τον συγκεκριμένο εχθρό στην καστανιά.

Όσον αφορά στην καταπολέμηση του *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumatsu) με την εισαγωγή και εξαπόλυση του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis*, σημειώνεται ότι ο συγκεκριμένος τρόπος καταπολέμησης έχει εφαρμοστεί σε άλλες χώρες και θεωρείται ως η μόνη μόνιμη και αποτελεσματική λύση.

Η εισαγωγή του *Torymus sinensis* γίνεται με τις διαδικασίες που προβλέπονται στη αριθ. 10522/117908/22-9-2014 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κατάρτιση Εθνικού Καταλόγου των Σκευασμάτων Φυτοπροστασίας που περιέχουν Μακρο-οργανισμούς και αδειοδότηση εγχώριων μονάδων παρασκευής Σκευασμάτων Φυτοπροστασίας που περιέχουν μακρο-οργανισμούς» (Β'2622/2-10-2014). Η διαδικασία σύμφωνα με την αναφερόμενη ΥΑ προβλέπει την υποβολή αίτησης με συνημμένα δικαιολογητικά και την αξιολόγησή της από τις Αρχές Αξιολόγησης ως προς το κατά πόσο το σκεύασμα είναι κατάλληλο για χρήση στη Βιολογική Γεωργία, ως προς την αποτελεσματικότητά του, καθώς και ως προς το κατά πόσο πληρούνται τα κριτήρια ασφάλειας για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Σημειώνεται ότι το συγκεκριμένο παρασιτοειδές δεν απαντάται στην Ελλάδα και δεν είναι καταχωρισμένο στον Εθνικό Κατάλογο Μακρο-οργανισμών και στον κατάλογο του ΕΡΡΟ.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (αρμόδια η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής) με στόχο την καταπολέμηση του εντόμου, έχει προβεί στις κάτωθι ενέργειες:

- Με το αριθμ. 6902/81487/21-7-2015 έγγραφό της η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΙΑΑΤ) απευθύνθηκε στις εταιρείες που εμπορεύονται σκευάσματα φυτοπροστασίας που περιέχουν μακρο-οργανισμούς για τυχόν εμπορικό ενδιαφέρον για την εισαγωγή του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis*. Στο εν λόγω έγγραφο δεν εκδηλώθηκε εμπορικό ενδιαφέρον από τις εταιρείες για την εμπορία του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis*.
- Στις 02-12-2015 πραγματοποιήθηκε συνάντηση στα γραφεία της Διεύθυνσης Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) με συμμετοχή εκπροσώπων της οικείας Διεύθυνσης, της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΙΑΑΤ, του Μπενάκειου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΜΦΙ) και του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών (ΙΔΕ) του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Στη συνάντηση αυτή αποφασίστηκε η κατάθεση πρότασης από το ΜΦΙ και το ΙΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ για ερευνητικό πρόγραμμα για την εισαγωγή και εξαπόλυση του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis*.
- Στις 13-4-2016 γνωστοποιήθηκε στη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΙΑΑΤ το Τεχνικό Δελτίο του Προγράμματος για την εξαπόλυση του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis* με τίτλο έργου: «Βιολογική καταπολέμηση της σφήκας της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumatsu) με την εξαπόλυση του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis* στην περιοχή του Ν. Πιερίας».
- Σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 07/6/2016 στα γραφεία της Διεύθυνσης Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΕΝ με εκπρόσωπους της οικείας Διεύθυνσης και της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΙΑΑΤ εξετάστηκε το Τεχνικό Δελτίο του Προγράμματος και διατυπώθηκαν οι απόψεις των Υπηρεσιών, οι οποίες και απεστάλησαν στις 10-6-2016 στους συντάκτες του Τεχνικού Δελτίου για ενσωμάτωσή τους και τελική υποβολή του. Το Τεχνικό Δελτίο του Προγράμματος είχε συνταχθεί και προέβλεπε την εξαπόλυση του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis* στην

- περιοχή της Π.Ε. Πιερίας, ενώ προβλεπόταν να προταθεί από τη Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΕΝ για χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο.
- Με το αριθμ. 1431/08-7-2016 έγγραφο του ΙΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ κοινοποιείται στη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ Τεχνικό Δελτίο έργου με τίτλο «Βιολογική καταπολέμηση της σφήκας της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumatsu) με την εξαπόλυση του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis* στην Ελλάδα». Συνολικός προϋπολογισμός: 188.280,00 €, Διάρκεια έργου: 3 έτη, ημερομηνία έναρξης: 01-11-2016.
 - Η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ με το αριθμ. 7264/80668/20-7-2016 έγγραφό της προς τη Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΕΝ υποστήριξε το παραπάνω έργο και συμφώνησε με την έγκριση και χρηματοδότησή του από το Πράσινο Ταμείο.
 - Με το αριθμ. 2381/04-11-2016 έγγραφο του ΙΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ κοινοποιείται στη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ τροποποίηση του Τεχνικού Δελτίου του έργου με τον ίδιο τίτλο και συνολικό προϋπολογισμό: 161.770,00 €, Διάρκεια έργου: 3 έτη, ημερομηνία έναρξης: 01-12-2016.
 - Με το αριθμ. 1459/14457/08-2-2017 έγγραφό της η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ ζήτησε από τη Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΕΝ να ενημερωθεί για την εξέλιξη του αιτήματος χρηματοδότησης από το Πράσινο Ταμείο του Προγράμματος καταπολέμησης του *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumatsu), όπως αυτό τροποποιήθηκε και κοινοποιήθηκε στην εν λόγω Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ με το αριθμ. 2381/04-11-2016 έγγραφο του ΙΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
 - Με το αριθμ. 153673/1003/20-03-2017 έγγραφό της η Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΕΝ ενημέρωσε τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ ότι το Πρόγραμμα υποβλήθηκε με το αριθμ. 5415/10-11-2016 Υπηρεσιακό Σημείωμα προς τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής με θετική εισήγηση της υπηρεσίας τους, προκειμένου να υποβληθεί άμεσα στο Πράσινο Ταμείο με τη διαδικασία του κατεπείγοντος.
 - Με το αριθμ. 4243/41347/11-04-2017 έγγραφό της η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ ζήτησε από τη Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος και τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ δεσμευτική απάντηση έως τις 10-5-2017 σχετικά με την εξέλιξη του αιτήματος χρηματοδότησης του από 04-11-2016 Τεχνικού Δελτίου του κατατεθειμένου Προγράμματος.
 - Με το αριθμ. 156454/2159/10-5-2017 έγγραφό της η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ ενημέρωσε τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ ότι έχει προωθήσει με θετική εισήγηση της Διεύθυνσης τους Πρόγραμμα σύμφωνα με το Τεχνικό Δελτίο με τίτλο: «Βιολογική καταπολέμηση της σφήκας της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus*, (Yasumatsu) στην Ελλάδα, με εξαπόλυση του ωφέλιμου εντόμου *Torymus sinensis* και έρευνα της επίδρασής του στους πληθυσμούς της σφήκας», που διαβιβάστηκε με το αριθμ. 12916/06-4-2017 έγγραφο του ΙΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί από το Πράσινο Ταμείο. Στην υποβληθείσα πρόταση περιλαμβάνονται έξι Π.Ε. (Πιερίας, Χαλκιδικής, Δράμας, Θεσσαλονίκης, Φθιώτιδας και Ευρυτανίας). Η χρηματοδότηση του προγράμματος εξασφαλίστηκε με την υπ' αριθμ. 121.2.3/2017 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου σε έκτακτη συνεδρίαση την Παρασκευή 23 Ιουνίου 2017. Ωστόσο, το έντομο εντοπίστηκε σε τουλάχιστον άλλες τέσσερις Π.Ε. (Αρκαδίας, Καβάλας, Εύβοιας και Κοζάνης), με ενδεχόμενο να υπάρχει και σε άλλες περιοχές. Για τον λόγο αυτόν, συντάσσεται ήδη από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ συμπληρωματική πρόταση, που θα περιλαμβάνει ολόκληρη την Ελλάδα, ώστε να αντιμετωπιστεί έγκαιρα και αποτελεσματικά η εξάπλωση της σφήκας της καστανιάς, διαφορετικά η εξάπλωσή της θα έχει ως αποτέλεσμα τη δραματική μείωση της παραγωγής κάστανου στη χώρα.
 - Με το αριθμ. 6548/63835/13-6-2017 έγγραφό της η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ έχει ζητήσει από το ΜΦΙ να καταρτίσει πρόγραμμα, για εφαρμογή από την επόμενη καλλιεργητική περίοδο, για την καταπολέμηση του εχθρού της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumatsu) με την εξαπόλυση του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis* (Hymenoptera, Trymidae) σε καλλιέργειες καστανιάς των Π.Ε. Αρκαδίας, Εύβοιας, Καβάλας και Λάρισας με δυνατότητα επέκτασης, δεδομένου του ρυθμού εντοπισμού του εντόμου *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumatsu) σε νέες περιοχές

στη χώρα. Το εν λόγω πρόγραμμα θα προταθεί για χρηματοδότηση από το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας.

- Η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ, μετά από έγγραφο της Ομοσπονδίας Μελισσοκομικών Συλλόγων Ελλάδος, με το αριθμ. 6476/72658/24-6-2016 έγγραφό της προς τη Διεύθυνση Κτηνοτροφικών Υποδομών και Μεταποίησης Ζωικών Προϊόντων του ΥΠΑΑΤ ζήτησε να ενημερωθεί για τη δυνατότητα χρηματοδότησης της εξαπόλυσης του παρασιτοειδούς *Torymus sinensis* από το Εθνικό Πρόγραμμα Μελισσοκομίας [Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1308/2013]. Με το αριθμ. 999/73377/20-07-2016 έγγραφό της η Διεύθυνση Κτηνοτροφικών Υποδομών και Μεταποίησης Ζωικών Προϊόντων του ΥΠΑΑΤ απάντησε ότι τα μέτρα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του μελισσοκομικού προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 55 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1308/2013, δεν περιλαμβάνουν ανάλογα έργα.
- Η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ, η Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αгроπεριβάλλοντος του ΥΠΕΝ, το ΜΦΙ και το ΙΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ εξέδωσαν (με δαπάνη του ΥΠΕΝ) ενημερωτικό υλικό (φυλλάδιο και αφίσα), που μοιράστηκε στις περιοχές της χώρας με καστανιές, το οποίο περιείχε πληροφορίες για το έντομο και την αναγνώριση των προσβολών, καθώς και καλλιεργητικές πρακτικές για την αντιμετώπισή του. Η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ απέστειλε σε 34 Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Π.Ε. και στα 8 Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου (ΠΚΠΦ & ΠΕ) συνολικά 4.000 φυλλάδια και 660 αφίσες για ενημέρωση των παραγωγών.

Κατά τα λοιπά, αρμόδιο να απαντήσει είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προς το οποίο κοινοποιείται το παρόν έγγραφό μας με αντίγραφο της με αριθμ. πρωτ. 6163/7-6-2017 Ερώτησης.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

Σ. Καββίω

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπ. Περιβάλλοντος & Ενέργειας
- Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κ. Ι. Λαγό
3. Βουλευτή κ. Η. Παναγιώταρο